

— Studiecirkeln i Gesunda

en av "landets lågor"

Från det i övrigt negativa 30-talet finns även positiva saker att nämna. Gesunda hade fått en ny skola och en ung lärarinna, vilken också kände för bygden. Hon föredrog således icke, som många gånger hände på den tiden, att sitta isolerad från by och bybor i sin skola. I stället kom hon ganska tidigt i nära kontakt med bygdens folk. Och hon kom bl a att bli initiativtagare och även ledare för en uppmärksammas studiecirkel. Deltagare var bybor i olika åldrar och professioner, men även studieintresserade utifrån fanns med bland tjugotalet deltagare. Från denna studiecirkels verksamhet från tidigt 30-tal finnes protokollsbok bevarad, varför det går att få en god inblick i dess program och verksamhet. Studiecirkeln var väl inte vardagsmat då, som de är i dag. Kanske att det rent av var något ovanligt, åtminstone för en liten by som Gesunda. Studiecirkeln fick så småningom status som förening med styrelse och stadgar. Noteras kan att icke obekante Rull Anders Jönsson deltog i cirkelns verksamhet och även en tid var dess ledare. Årsavgiften var satt till 50 öre per medlem, "oavsett antalet cirklar", men höjdes efter något år till 75 öre.

Studieprogrammet gjordes upp vid varje termins början och bestämdes genom omröstning bland cirkelns medlemmar. Liknande dagens MBL. Årsmöten hölls i maj månad efter avslutat verksamhetsår. Protokollen omfattar tre år eller sex terminer. Efter denna tid fick cirkelns ledare tillfällig tjänst på annan plats, och Rull Anders gick ur tiden, varför studiearbetet i denna form tyvärr upphörde. Studierna omfattade under alla åren litteratur och svenska, där övningarna varvades med uppläsning av kända författares verk och diskussioner. Och många gånger stod nog tidningen "Studiekamraten" som stödjande riktmärke. Alla deltagare alternerade mellan olika befattningar, även om Alfred Erlandsson och Bus Anders Matsson nog var cirkelns mesta sekreterare. Bror Lundberg ledde en diskussion om "nöjesläsningens nytta eller skada", och Bossel Jannes och Anders Englund m fl läste flitigt dikter av Ture Nerman och Karlfeldt bl a. Diskussioner hölls vid varje sammanträde, och en artikel om självbildning och en uppläsning ur Heidenstams "Skuggan" gav stoff till uppsatsskrivning. Som synes ett program, som tarvade både studieflit och ambition, och man får nog betrakta det som anmärkningsvärt, att så många bybor i olika åldrar deltog med sådan nit i en cirkel i svenska och litteratur. Snart nog kom även jämsides med

denna en sångcirkel att startas med övning i notläsning och en- och flerstämmig sång.

Men en cirkelkväll omfattade även mycket annat än vad som ovan nämnts, och målsättningen var nog både nytta och nöje, d v s en trivsam samvaro, där man drack kaffe och sjöng hurtiga sånger, även fosterländska, mellan varven. I skolans gymnastiksal samlades man runt ett långbord. Men eftersom inget kök fanns kunde det hända vid festliga tillfällen att lärarinnan fick upplåta såväl kök som våning i övrigt. Stämningen under cirkelkvällarna gick i en anda av kamratlighet och nära gemenskap. Tack vare att cirkelmedlemmarna gemensamt utarbetade studieprogram, dess bredd och målsättning och icke minst medlemmarnas ambition kunde cirkeln pågå så pass länge. — Vid 7—8-tiden en kväll i veckan samlades cirklarna till sina studier, och de kunde pågå till midnatt. Utom de ordinarie studiekvällarna hann man även med samkvämskvällar en gång i månaden, där man bl a spelade teater och ibland höll sig med något så modernt som "kvällens gäst". Vid en av dessa kvällar visades skioptikonbilder av folkskollärare Bror Moen, vilken senare kom till cirkeln som ledare för en kurs i kommunalkunskap. — Från ABF hade man nu uppmärksammat den livaktiga cirkeln och

Studiecirkeln samlad till samkväm. Längst ned till höger "kvällens gäst" kyrkoh. Ruben Daniels, mot fönstret Rull Anders Jönsson.

sände sin studieledare Gunnar Hirdman, vilken mottogs vid en särskild cirkelträff, som dagen till ära förlades till en söndag e m. — Det var en anseelig mängd lyrik och prosa, som lästes under dessa kvällar. Och ibland förekom det, att ett par cirkelmedlemmar tog med sina fioler och underhöll sina kamrater med Schumanns smekande "Träumerei".

Så nog var det en trevlig och omväxlande cirkel. Kanske är det inte för mycket sagt, att en studiecirkel av denna klass skapade en strävan mot höga ideal bland deltagarna. Inre röster som manade till strävan framåt och uppåt, vilket säkerligen mer än väl behövdes i depressionens 30-tal med en arbetslöshet, som var sju resor värre än den man talar om i vår tid.

Sista protokollet:

Protokoll

fört vid årsmöte med Gesunda Studiecirkel söndagen den 27 maj 1934.

§ 1

Mötet öppnades av Ordföranden. Till styrelse valdes Per. . .

Sedan gick luften ur studiecirkeln, och lågan slocknade. Till en tid. Men den tändes igen, i andra tider och till andra arbetsformer.

Gunnar Fältgård

MEDITATION

inför fondvävnaden i Gesunda bönhus.

Mittvåden

— *Så skapade Gud Gesunda:*

*Glödande underjord
steltnar till gråstenshällar.
Sparsam mylla
växer ur årmiljoner.
Ljungen får fäste,
och fattigt gräs.
Djupen i Siljan
gömmar urtidsvarelser,
dem vi ej skådat.
Men på ytan glittrar vågorna
då som nu en solskensdag.
Björkar kransar stranden,
och ljuvliga blomster.
Där fann människorna sitt hem,
torftigt men kärt.*

Sidovåderna

— *Ett myller av människoöden,
mörka och ljusa,
dunkla och klara,
ensartade och brokiga.
Livsmönstret fick vi
från förfäder och anmödrar,
bottenfärgen från
livets omständigheter.
— Men hur formade vi
v å r rand
i släktets väv?*

*I Guds ögon blir våra öden
till en skiftande vävnad,
lik ett skimrande kyrkfönster
i fäbodens fattiga bönhus —.*